

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

Lausuntoyhteenvedo; Kiinteistöomistusten valvontaa koskevan lainsäädännön kehittäminen; Työryhmän mietintö

Tausta

Laki eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta (470/2019) ja laki valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla (469/2019) tulivat voimaan 1.1.2020. Eduskunnan puolustusvaliokunta totesi lausunnossaan (valiokunnan mietintö PuVM 6/2018 vp – HE 253/2018 vp) kiinteistöomistuksen valvontaa koskevaa lakikokonaisuutta koskevasta hallituksen esityksestä, että uuden sääntelyn toimivuutta on kokonaisuutena syytä arvioida kahden vuoden kuluessa lakiehdotusten voimaan tulosta. Puolustusvaliokunta esitti, että puolustusministeriö antaa asiasta selvityksen puolustusvaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä. Selvityksessä tuli keskittyä lain toimivuuteen eri näkökulmista ja tuoda esille myös mahdollisia muutostarpeita. Tämä selvitys jätettiin puolustusvaliokunnalle 14.12.2021.

Selvityksessä todettiin lain parantaneen merkittävästi viranomaisten tilannekuvaa EU/ETA-alueen ulkopuolisesta kiinteistöomistuksesta sekä luoneen mahdollisuudet puuttua Suomen turvallisuuden vaarantavaan kiinteistöomistukseen. Selvityksessä tuotiin myös esiin lakikokonaisuuden kehittämistarpeet, jotka soveltamisaikana on tunnistettu. Puolustusvaliokunta jätti selvityksestä lausuntonsa 16.2.2022 (PuVL 1/2022 vp) ja siinä annettiin vahva tuki hallituksen esityksen valmistelun käynnistämiseksi.

Työryhmä ehdottaa mietinnössään muutettavaksi eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annettua lakia, valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annettua lakia ja etuostolakia. Eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain soveltamisalaa, kansalaisuudettomien tai kansalaisuudeltaan tuntemattomien luvanhakuvelvollisuutta sekä luvanhakuvelvollisuuden vapautuksia koskevia säännöksiä täsmennettäisiin.

Säännöstä luvan hakemisesta ehdotetaan täsmennettäväksi lisäämällä säännös hakijan velvollisuudesta myötävaikuttaa asian selvittämiseen kielteisen päätöksen uhalla. Puolustusministeriö voisi luvan myöntämisedellytysten puuttumisen lisäksi antaa asiassa kielteisen päätöksen, jos on ilmeistä, ettei hankittava kiinteistö soveltuisi hakemuksessa ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Puolustusministeriö voisi antaa kielteisen lupapäätöksen myös, jos kiinteistön hankkii henkilö, joka on saanut karkotuspäätöksen ja oleskelee maassa laittomasti. Puolustusministeriölle esitetään lisäksi oikeutta selvittää kiinteistön hankinnan rahoitus ja sen alkuperä. Säännöstä kustannusten korvaamisesta täsmennettäisiin. Työryhmä ehdottaa myös puolustusministeriön tiedonsaantioikeutta täsmennettäväksi ja laajennettavaksi. Luvan myöntämisen edellytyksiin ehdotetaan lisättäväksi, ettei hankinta saisi uhata kansallista turvallisuutta.

Työryhmä ehdottaa lakiin valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla täsmennystä valtion etuosto-oikeuden etusijasta suhteessa kunnan etuosto-oikeuteen laissa tarkoitetuissa tilanteissa. Lisäksi ehdotetaan, että valtiolla olisi etuosto-oikeus kiinteistön kaupassa, jos se olisi tarpeen kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Etuosto-oikeuden alueellista soveltamisalaa yhtenäistettäisiin. Puolustusministeriölle ja sisäministeriölle lisättäisiin lausuntopyyntövelvollisuus etuosto-oikeuden käytön tarpeellisuutta koskien. Työryhmä ehdottaa kolmen kuukauden määräaikaan valtion etuosto-oikeuden käyttämisen päättämisestä pidennettäväksi neljään kuukauteen. Lisäksi puolustusministeriön, sisäministeriön ja valtiovarainministeriön tiedonsaantioikeuksia täsmennettäisiin ja laajennettaisiin.

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2023.

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

Lausuntokierros

Puolustusministeriö järjesti lausuntokierroksen työryhmän mietintöä koskien 23.6.2022 – 29.7.2022. Lausuntoa pyydettiin yhteensä 24:ltä eri taholta. Lausunto pyydettiin toimittamaan lausuntopalvelu.fi –palvelussa, jossa myös kaikki muutkin kuin lausuntopyynnön jakelussa olevat tahot saivat antaa lausunnon.

Puolustusministeriö pyysi lausuntoa seuraavilta tahoilta: Huoltovarmuuskeskus, keskusrikospoliisi, Kuntaliitto, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Maanmittauslaitos, Metsähallitus, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Patenti- ja rekisterihallitus, Poliisihallitus, Pääesikunta, Rajavartiolaitoksen esikunta, Senaatti-kiinteistöt, sisäministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, suojelupoliisi, Tulli, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, valtioneuvoston kanslia, valtiovarainministeriö, Verohallinto ja ympäristöministeriö.

Puolustusministeriö sai mietintöä koskien yhteensä 19 lausuntoa. Lausunnon antoivat seuraavat tahot: Huoltovarmuuskeskus, keskusrikospoliisi, Kuntaliitto, liikenne- ja viestintäministeriö, Maanmittauslaitos, Metsähallitus, oikeusministeriö, Patenti- ja rekisterihallitus, Poliisihallitus, Pääesikunta, Rajavartiolaitos, Senaatti-kiinteistöt, sisäministeriön poliisiosasto, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, suojelupoliisi, työ- ja elinkeinoministeriö, valtioneuvoston kanslia, valtiovarainministeriö ja Verohallinto.

Yleistä

Esityksen tavoitteita pidettiin kannatettavina ja perusteltuina. Eräiden kiinteistöjen luvanvaraisuudesta annettuun lakiin (lupalaki) ehdotettuja muutoksia kannatettiin, ja erityisesti muutosten vaikutusta lain soveltamisalaan pidettiin selkeyttävänä. Lain soveltamisalan laajentamista kansallisen turvallisuuden vaarantaviin tilanteisiin pidettiin pitkälti perusteltuna. Myös puolustusministeriön tiedonsaantioikeuden ehdotettua laajennusta kannatettiin.

Valtion etuustolakiin ehdotettuja muutoksia kannatettiin ja niitä pidettiin selkeyttävinä. Huomiota kiinnitettiin etuusto-oikeuden käyttämisen määräajan pidentämiseen, jota kuitenkin pidettiin hyväksyttävänä. Puolustusministeriön, sisäministeriön ja valtiovarainministeriön tiedonsaantioikeuksien laajentamista ja täsmentämistä pidettiin laajalti perusteltuina.

Ehdotettuihin ministeriöiden tiedonsaantioikeuksiin lupalain ja valtion etuustolain mukaisia päätöksiään varten suhtauduttiin kuitenkin varauksellisemmin poliisin hallinnossa ja sisäministeriössä. Keskusrikospoliisin tietopyyntöjen yhteydessä luovuttamien tietojen asianosaisjulkisuuden rajoittamisen tarvetta korostettiin.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain muuttamisesta

1 § Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että lakia sovellettaisiin myös sellaiseen henkilöön, jolla ei ole kansalaisuutta, kansalaisuus olisi tuntematon tai kansalaisuutta ei ole luotettavasti todennettu.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että vastaava tosiasiallinen vaikutusvalta olisi muussa yhteisössä tai liikkeessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) toteaa pitävänsä perusteltuna 1 §:n soveltamisalan ehdotettua laajennusta. Sen mukaan ehdotetut säännökset täsmentävät lain soveltamisalaa koskemaan tasapuolisesti ja suuremmalla varmuudella kaikkia lain tarkoituksen toteutumisen kannalta merkityksellisiä ulkomaisia tahoja.

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

Maanmittauslaitos (MML) toteaa, että lupalain 1 §:n 4 momentin mukaan kiinteistön hankinnalla tarkoitetaan tässä laissa kiinteistön taikka sen määräosan tai määräalan omistusoikeuden luovuttamista. MML huomauttaa, että kiinteistömuodostamislain 8 luvussa tarkoitetun tilusvaihdon avulla on periaatteessa mahdollista vaihtaa kiinteistöjen tiluksia siten, että lupalakia voidaan kiertää, jos toimitusinsinööri ei ilmoita tilusvaihdosta viranomaiselle. Laissa ei edellytetä tällaista ilmoitusta, eikä tilusvaihto näy esimerkiksi kiinteistöjen kauppahintarekisterissä.

Oikeusministeriö (OM) katsoo 1 kohtaan ehdotetun muutoksen selkeyttävän sääntelyn soveltamiskäytäntöä.

OM toteaa, että 2 kohdan ehdotettu kirjoitustapa johtaa siihen, että osakeyhtiöiden osalta muunlainen kuin osakkeenomistukseen perustuva äänivalta ei voine johtaa lain soveltamiseen kiinteistökauppaan. OM toteaa, että jos tätä ei ole tarkoitettu, säännöstä tulee täsmentää esimerkiksi lisäämällä 2 kohdan loppuun muotoilu ”taikka sitä vastaava vaikutusvalta muussa yhteisössä tai liikkeessä.” Lisäksi OM katsoo, että jatkovalmistelussa voisi arvioida sitä, kattaako sääntely esimerkiksi säätiö- tai ulkomaiset trustityypit järjestelyt.

2 § Luvanvarainen kiinteistönhankinta

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin, että lupaa kiinteistön hankintaan ei tarvittaisi myöskään, jos luovuttajana olisi saajan entinen avio- tai avopuoliso taikka rekisteröidyn parisuhteen osapuoli, saaja omistaisi ennestään osuuden luovutuksen kohteena olevasta kiinteistöstä ja luovutus tapahtuisi avio- tai avoliiton taikka rekisteröidyn parisuhteen purkauessa.

Oikeusministeriö toteaa, että avopuoliso on määritelty lainsäädännössä vaihtelevasti. OM katsoo, että koska kyse on yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia määrittävästä säännöksestä, tulisi säännöksessä tarkoitetun avopuolison määritelmän ilmenevän täsmällisesti laista. Jatkovalmistelussa säännöstä tulisi OM:n mukaan täsmentää niin, että viitataan toiseen lakiin, jossa avopuoliso on määritelty täsmällisesti tai säädetään asiasta erikseen tässä laissa.

4 § Luvan hakeminen

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että puolustusministeriö voisi pyytää hakijaa esittämään selvityksen kiinteistön hankinnan rahoituksesta ja sen alkuperästä sekä muita lupahakemuksen käsittelemiseksi tarvittavia tietoja. Säännös perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen EU 2019/452, ja velvoite kirjattaisiin lakiin selkeyden vuoksi.

Pykälään ehdotetaan uutta 3 momenttia, joka vastaisi voimassa olevan lain 5 §:n 2 momenttia. Säännös siirrettäisiin lain 5 §:stä lain 4 §:ään säännösten sisällöllisen johdonmukaisuuden parantamiseksi.

Pykälään ehdotetaan myös uutta 4 momenttia, jossa säädettäisiin, että puolustusministeriö voisi antaa asiassa kielteisen päätöksen kohtuullisen määräajan kuluttua, jos luovutuksensaaja puolustusministeriön muistutuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö velvollisuutensa toimittaa tarvittava selvitys tai antaa tahallaan vääriä olennaisia tietoja asiaa koskien.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä ehdotettua puolustusministeriön velvoitetta pyytää lausuntoa siltä viranomaiselta, jonka toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseen kiinteistön hankinta saattaa vaikuttaa. LVM toteaa, että ehdotetut lainmuutokset tukevat osaltaan yleisen lainkuuliaisuuden noudattamista. LVM:n mukaan 4 §:n 2 momenttiin ehdotettu säännös puolustusministeriön mahdollisuudesta selvittää hakijalta kiinteistön rahoituksen alkuperää pienentää mahdollisuutta käyttää kiinteistökauppaa esimerkiksi ulkomaisten varojen rahanpesuun.

Oikeusministeriö katsoo ehdotetun 3 momentin osalta, että säännös ei ole tarpeen. OM toteaa, että hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvity-

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

tämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset, ja että tämän on vakiintuneesti katsottu kattavan myös sellaisten viranomaisten kuulemiset, joiden tehtävien hoitamiseen asiassa annettava ratkaisu voi vaikuttaa.

OM pitää myös ehdotettua 4 momenttia tarpeettomana. OM toteaa, että jos hakijan toimittamat tiedot ja viranomaisen hankkima selvitys eivät mahdollista luvan myöntämisedellytysten käsillä olon toteamista, hakemus on hylättävä jo nykyisen lainsäädännön puitteissa. OM katsoo, että jos säännös pysytetään ymmärrettävyyden vuoksi, sen paikkaa tulisi harkita. Koska säännöksen kirjoitustavan perusteella kyse olisi asiaratkaisusta, säännös tulisi OM:n mukaan siirtää 4 §:n yhteydestä lain 5 §:n 2 momenttiin.

Sisäministeriö (SM) toteaa, ettei HE-luonnoksessa perustella yksityiskohtaisemmin, miksi nykyinen lausuntomenettely (nyk. 5.2 §) ei sovellu lupalain tehtävissä tarvittavan lisäselvityksen hankkimiseen. SM katsoo, etteivät lausunnon antaminen ja tietojen luovuttaminen ole toisiinsa rinnastuvia. SM toteaa, että HE-luonnosta olisi täydennettävä keskeisesti sen osalta, miksi lausuntopyyntömenettelyä ei nähdä riittäväksi, mikä on tiedon luovuttamisen suhde lausuntomenettelyyn ja mikä on lausuntomenettelyn suhde henkilötietojen käsittelyyn.

Verohallinto pitää ehdotettuja muutoksia kannatettavina erityisesti tiedonsaantioikeuksien ja tietojenvaihdon laajentamiseksi sekä muun muassa harmaan talouden torjumisen kannalta. Verohallinto toteaa, että puolustusministeriön velvollisuus selvittää kaupan luvanvaraisuus esimerkiksi vahvistaisi bulvaanisäännöksen eli 4 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen tarkoituksen toteutumista.

5 § Luvan myöntämisen edellytykset

Pykälän 1 momentissa on säädetty, milloin lupa kiinteistön hankinnalle voidaan myöntää. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että nykyisten edellytysten lisäksi lupa kiinteistön hankinnalle voitaisiin myöntää, jos hankinnan ei arvioida uhkaavan kansallista turvallisuutta.

Pykälän uudeksi 2 momentiksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan puolustusministeriö voisi hylätä lupahakemuksen, jos on ilmeistä, että hankinnan kohteena oleva kiinteistö ei sovellu hakemuksessa ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Lisäksi 2 momentissa säädettäisiin, että lupahakemus voitaisiin hylätä myös, jos luovutuksensaajana on henkilö, joka on ulkomaalaislain 149 §:n nojalla saanut lainvoimaisen karkotuspäätöksen ja joka oleskelee maassa laittomasti.

Keskusrikospoliisi (KRP) pitää tärkeänä, että 1 momenttia muutetaan niin, että lupaharkinnassa otetaan huomioon kansallisen turvallisuuden näkökulma, sillä lain nykyinen sanamuoto ei mahdollista kielteisen lupapäätöksen tekemistä kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvien uhkien vuoksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan lain tavoitteen saavuttamisen näkökulmasta on perusteltua, että lupalain 5 §:ään lisättäisiin mahdollisuus hylätä hakemus, jos on ilmeistä, ettei hankinnan kohteena oleva kiinteistö sovellu hakemuksessa ilmoitettuun käyttötarkoitukseen tai jos luovutuksensaaja on karkotettu tai oleskelee Suomessa laittomasti.

Oikeusministeriö toteaa, että kansallinen turvallisuus on luvan edellytyksenä laaja-alaisempi kuin aiemmat edellytykset ja että perustuslakivaliokunta oli kiinnittänyt jo nykyisen lain eduskuntakäsittelyn aikana huomiota lupaedellytysten väljyyteen. OM:n mukaan asiaan tulisi kiinnittää huomiota jatkovalmistelussa.

Suojelupoliisi pitää oman toimialansa osalta erityisen kannatettavana ja perusteltuna 5 §:n 1 momenttiin ehdotettua, kansallista turvallisuutta koskevaa lisäystä. Säännöksellä laajennettaisiin lain soveltamisalaa ja tuettaisiin lain tarkoitusta. Suojelupoliisi toteaa, että nykyistä lakia ei välttämättä voitaisi soveltaa kiinteistönhankintaan, joka kohteen sijainnin perusteella muodostaisi kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvan tiedustelu- tai sabotaasiuhan.

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

7 § Kustannusten korvaaminen

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi, että hankinnan johdosta syntyneiden korvattavien rahoitus- ja muiden tarpeellisten kustannusten tulisi olla kohtuullisia.

Oikeusministeriö kannattaa ehdotettua rajausta. OM toteaa, että on sinänsä perusteltua, että valtio osallistuu luovutuksensaajalle aiheutuvien kustannusten kantamiseen kaupan estyessä, mutta että valtion ei voida katsoa olevan velvollinen korvaamaan olennaisesti korkeampia kustannuksia kuin mitä on pidettävä tavanomaisena. OM toteaa, että säännös ei estäisi korkeampien kustannusten korvaamista, jos luovutuksensaaja esittää hyväksyttävän selvityksen niiden tarpeellisuudesta.

8 § Tiedonsaantioikeus

Pykälän tiedonsaantioikeutta ehdotetaan laajennettavaksi niin, että puolustusministeriöllä olisi oikeus kiinteistön hankinnan luvanvaraisuuden ja luvan myöntämisen edellytysten selvittämiseksi sekä muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi saada maksutta välttämättömät tiedot salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä Maanmittauslaitokselta, Maahanmuuttovirastolta, keskusrikospoliisilta, Patentti- ja rekisterihallitukselta, Huoltovarmuuskeskuselta, Rajavartiolaitokselta, Puolustusvoimilta ja Verohallinnolta sekä lisäksi kunnalta tiedot kiinteistöä koskevista kaavoista ja maankäytön muista suunnitelmista.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin puolustusministeriön oikeudesta antaa maksutta välttämättömiä tietoja kiinteistöjen hankintaa koskevista lupahakemuksista ja päätöksistä 1 momentissa mainituille viranomaisille sekä 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuille lausunnonantajille niiden tehtävien hoitamiseksi.

Maanmittauslaitos pitää kannatettavana kunnille kiinteistöjen käyttötarkoituksesta asetettua tiedonantovelvoitetta lupalain ehdotetussa 8 §:n 1 momentissa. Näiden käyttötarkoitustietojen sähköinen luovuttaminen kunnasta luvan myöntävälle taholle olisi saatettava teknisesti mahdolliseksi tulevaisuudessa.

Oikeusministeriö kannattaa ehdotusta. OM toteaa, että tiedonsaantioikeudet on rajattu välttämättömiin tietoihin ja säännös jättäisi tietoa luovuttavan tahon arvioitavaksi, mistä kaikista rekistereistä tietoa kerättäisiin ja missä muodossa se luovutettaisiin lausunnon pyytäjälle.

Keskusrikospoliisi toteaa, että nykyisellään puolustusministeriöllä on kyseinen tiedonsaantioikeus vain Maanmittauslaitokselta, ja ministeriön kokemuksen ja käsityksen mukaan laajemmat tiedonsaantioikeudet ovat osoittautuneet ehdottomaksi edellytykseksi toimivan lupaprosessin varmistamiseksi.

KRP toteaa, että rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (RAP-laki) 4 §:n 4 momentin nojalla rahanpesurekisteristä voitaisiin luovuttaa tietoja kiinteistöihankinnan lupaedellytysten harkintaprosessia varten, jos kansallinen turvallisuus lisätään luvan edellytykseksi kuten työryhmä ehdottaa. KRP huomauttaa talousvaliokunnan mietinnöstä (TaVM 43/2018 vp – HE 167/2018 vp, s. 9), jossa todetaan, että RAP-lain 4 §:n 4 momentti lisätään lakiin, jotta ”tiedonluovutus suojelupoliisille olisi nykyistä yksiselitteisempää”. KRP toteaa työryhmän päätyneen kuitenkin tulkintaan, jonka mukaan suojelupoliisiin lisäksi muutkin viranomaiset voivat toimialansa puitteissa suojata kansallista turvallisuutta, eikä talousvaliokunnan mietintö ole esteenä tiedonluovutuksesta säätämislle.

KRP:n mukaan, koska poliisiviranomaisten muille viranomaisille tekemät tiedonluovutukset eivät ole yhtä selkeästi säänneltyjä kuin KRP:n alaisen rahanpesun selvittelykeskuksen, luonnokseen hallituksen esitykseksi päädyttiin jättämään tiedonsaantioikeudet vain KRP:n tietoihin. Kyseeseen tulisivat siis ensisijaisesti rahanpesurekisterin tiedot.

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

KRP toteaa, että koska rahanpesurekisterin tiedot ovat salassa pidettäviä eikä rekisteröidyillä ole niihin tarkastusoikeutta, KRP:n puolustusministeriölle toimittamien tietojen asianosaisjulkisuutta on välttämätöntä rajata. KRP esittää, että lakiehdotukseen lisätään maininta siitä, että KRP:n puolustusministeriölle toimittamien tietojen asianosaisjulkisuutta rajataan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 11 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) toteaa, ettei kiinteistöhankintojen luvanvaraisuuden valvonta kuulu sen tehtäviin, mutta se voi tukea puolustusministeriötä toimittamalla sille valvontatehtävän hoitamisen kannalta välttämättömiä tietoja. PRH:n rekistereissä olevat tiedot ovat suurelta osin henkilötietoja ja niitä saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on kerätty. PRH pitää hyvin perusteltuna ehdotettua 8 §:n muutosta, jossa puolustusministeriön tiedonsaantioikeus nimetyiltä viranomaisilta ja tietojen luovuttamisen perusteet säädettäisiin niin, että tulkintaongelmat poistuisivat.

Poliisihallituksen lausunto on pitkälti saman sisältöinen kuin sisäministeriön poliisiosaston, ks. alla. Lisäksi Poliisihallitus toteaa, että jos KRP:n tietojenluovutusosoikeuden on tarkoitus koskea laajempaa tietojoukkoa, luovutusosoikeus tulisi rajata niihin välttämättömiin tietoihin, joiden osalta se toimii rekisterinpitäjänä. Poliisihallitus katsoo KRP:n tavoin, että KRP:lla tulee säilyä oikeus päättää, mitä tietoja missäkin tilanteessa on pidettävä välttämättömänä luovuttaa kiinteistöhankinnan lupaharkintaa varten.

Poliisihallitus toteaa lisäksi, ettei ministeriölle saa muodostua oikeutta käsitellä poliisin luovuttamaa salassa pidettävää tai muutoin rajoitettua tietoa laajemmin kuin mitä poliisilla olisi oikeus käsitellä suorittaessaan samankaltaista tehtävää.

Päaesikunta pitää tärkeänä, että puolustusministeriölle varmistetaan riittävän kattava tiedonsaantioikeus päätöksenteon pohjaksi. Päaesikunta esittää, että puolustusministeriölle säädettäisiin oikeus saada tietoja myös maakunnan liitolta.

Sisäministeriö toteaa, että tiedonsaantioikeuden laajentamisen taustalla on sinänsä hyväksyttävät ja painavat valtion turvallisuuteen liittyvät perusteet. SM kuitenkin huomauttaa, että HE-luonnoksen perusteella kyse vaikuttaisi olevan siitä, että lain soveltamisalaa laajennetaan lisäämällä kansallinen turvallisuus sen soveltamisalaan laajempien toimivaltuuksien perustelemiseksi. SM katsoo, että lain soveltamisalan laajuus tulisi riippua reaalisista tarpeista, ei toimivaltuussääntelyn lähtökohdista.

SM pitää tiedonsaantioikeutta lähtökohtaisesti varsin laajana välttämättömyysedellytyksestä huolimatta. SM katsoo, että lain sanamuodosta tulee käydä ilmi, mitä KRP:n käytettävissä olevia tietoja tiedonsaantioikeus koskee, ja että näin ei tällä hetkellä ole. Lisäksi SM pitää tarpeellisena sen pohtimista, miten KRP:n rooli mahdollisena tiedontuottajana ja –luovuttajana olisi yhteensovittavissa Poliisihallituksen tehtävien ja vastuiden kanssa (henkilötietolain mukainen rekisterinpitäjä sekä poliisin hallinnosta annetun lain mukainen valtakunnallinen keskushallintoviranomainen).

SM pitää välttämättömänä, että säännöstä, jonka mukaan tiedot saadaan ”muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä” perustellaan sekä sen merkitys ja vaikutukset arvioidaan tarkemmin esityksissä. Lisäksi SM katsoo, että HE:stä tulisi käydä selkeästi ilmi, miten erilaiset poliisin henkilötietojen käsittelyä rajoittavat erityissäännökset on tarkoitus ottaa huomioon ja edellyttävätkö muutosehdotukset poliisin henkilötietolain tai rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain muuttamista.

SM toteaa asianosaisjulkisuuden osalta, ettei HE-luonnoksessa ole arvioitu sitä, miten asianosaisjulkisuuden rajoittaminen on tarkoitus toteuttaa niiden tietojen osalta, jotka ministeriö saa KRP:lta ja jotka olisivat poliisin hallussa asianosaisin tiedonsaannin ulkopuolella. SM pitää todennäköisenä, että esimerkiksi muutoksenhaun aikana asianosaiset saisivat ehdotetun tiedonsaantioikeuden takia tietoa, joka on sellaista salassapidettävää poliisin tietoa, jota asianosaisjulkisuus ei koske. HE-luonnoksessa tulee SM:n mukaan arvioida sitä, miten asianosaisen oikeusturva hallintomenettelyssä ja –prosessissa on yhteensovittavissa asianosaisen tarkastusoikeuden rajoittamisen kanssa, jos ministeriön

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

päätökseen on vaikuttanut tai voi vaikuttaa sellaiset poliisilta saadut tiedot, jotka eivät ole asianosaisen tarkastusoikeuden piirissä.

Verohallinto toteaa, että 8 §:n perusteluissa ei eritellä tarkemmin, mitä tietoja säännöksessä tarkoitettua välttämättömät tiedot voisivat olla. Verohallinnosta pyynnöstä annettavat tiedot voisivat Verohallinnon käsityksen mukaan olla esimerkiksi varainsiirtoverotukseen annettuja tietoja, kiinteistön hankinnassa mukana olevan henkilön tai yrityksen rekisteröinnin yhteydessä annettuja taikka taloudellista asemaa koskevia tietoja, tietoja yritysten vastuuhenkilöistä sekä tietoa Verohallinnon tiedossa olevista yrityksiin ja henkilöihin liittyvistä kytkennöistä.

9 § Muutoksenhaku

Pykälään ehdotetaan lisättävän, että muutoksenhausta puolustusministeriön lain 4 §:n nojalla tehtyyn päätökseen säädetään laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019).

Oikeusministeriö toteaa, ettei muutoksenhakusäännöksessä tulisi yksilöidä, mihin lain nojalla tehtyihin päätöksiin saa hakea muutosta, koska lähtökohtaisesti muutosta saa hakea kaikkiin hallintopäätöksiin. OM katsoo, että ehdotetusta pykälän sanamuodosta tulisi poistaa ilmaisu ”puolustusministeriön 4, 5 ja 6 §:n nojalla antamaan päätökseen” ja avata pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa muutoksenhakuoikeuden piiriin kuuluvia päätöksiä.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain muuttamisesta

1 § Valtion etuosto-oikeus

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtiolla olisi etuosto-oikeus sen estämättä, mitä etuostolain (608/1977) 1 §:ssä säädetään kunnan etuosto-oikeudesta. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi, että valtiolla olisi etuosto-oikeus kiinteistön kaupassa, jos se olisi tarpeen kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Keskusrikospoliisi toteaa, että strategisesti merkittävien kiinteistöjen hallinta on maanpuolustuksen ja Suomen kokonaisturvallisuuden kannalta kriittistä, mistä syystä 1 §:ään ehdotetut muutokset ovat perusteltuja.

Oikeusministeriö kannattaa kunnan ja valtion etuosto-oikeuden suhteen selventämistä ehdotetulla tavalla. Valtion etuosto-oikeuden asiallisen soveltamisalan laajennuksen osalta OM toteaa, kuten edellä, että kansallinen turvallisuus on käsitteenä laajempi kuin esimerkiksi maanpuolustus tai raja-valvonta. OM toteaa, että tästä seuraa viranomaiselle laajempi harkintavalta kuin muiden etuosto-oikeuden käyttämiseen oikeuttavien intressien osalta.

Pääesikunta pitää valtion etuosto-oikeuden ensisijaisuuden kirjaamista lakiin perusteltuna. Pääesikunta huomauttaa, että kunnalla olisi edelleen maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva oikeus lunnastaa kiinteistö kaavoituksen toteuttamiseksi, minkä johdosta Pääesikunta esittää harkittavaksi kirjausta, jonka mukaan kunnalla ei olisi tätä oikeutta kiinteistöihin, joihin valtio on käyttänyt etuosto-oikeuttaan.

Suomen Kuntaliitto ry katsoo olevan perusteltua, että valtion ja kunnan etuosto-oikeuden ensisijaisuus määräytyy kasallisen turvallisuuden perusteella.

4 § Ennakkotieto etuosto-oikeuden käyttämisestä

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että jos hakemuksessa mainittu aiottu luovutuksen kohde liittyy sisäministeriön hallinnonalan tehtävien hoitamiseen, puolustusministeriön olisi pyydettävä sisäministeriöltä lausunto hakemuksesta.

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

Oikeusministeriö katsoo, että puolustusministeriö voi pyytää sanottua lausuntoa jo hallintolain 31 §:n nojalla. OM toteaa, että asiasta säättäminen ei ole tarpeen, ellei tarkoituksena ole säätää velvollisuutta pyytää kaikissa tapauksissa sisäministeriön lausunto.

5 § Päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä olisi tehtävä ja siitä ilmoitettava Maanmittauslaitokselle neljän kuukauden kuluessa luovutuksen vahvistamisesta tai siitä, kun kauppa on syntynyt maakaaren (540/1995) 9 a luvussa tarkoitetussa sähköisessä kaupankäyntijärjestelmässä nykyisen kolmen kuukauden sijaan.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin, että puolustusministeriöllä ja sisäministeriöllä olisi velvollisuus pyytää ennen etuosto-oikeuden käytön esittämistä lausuntonsa tarpeellisuudesta siltä viranomaiselta, jonka toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseen kiinteistön kauppa saattaa vaikuttaa, jollei lausunnon pyytäminen ole ilmeisen tarpeetonta. Puolustusministeriö ja sisäministeriö voisivat hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että ehdotettu valtion etuosto-oikeuden käyttämisen määräajan jatkaminen yhdellä kuukaudella neljään kuukauteen on perusteltua mm. riittävien viranomaisselvitysten saamisen varmistamisen, päätösten laadun ja oikeusvarmuuden lisääntymisen sekä hakijoiden oikeusturvan parantumisen näkökulmasta. LVM ei pidä neljän kuukauden määräaika kohtuuttomana, sillä mahdollisuus etuosto-oikeuden käyttämisestä on yleensä kaupan osapuolien tiedossa kauppa tehtäessä.

LVM pitää tarkoituksenmukaisena ja tukee ehdotettua 4 momenttia. LVM toteaa, että sen hallinnonalalla kyseeseen voisivat tulla esimerkiksi Väyläviraston, Ilmatieteen laitoksen tai Liikenne- ja viestintäviraston toimintaan liittyvät tilanteet.

Maanmittauslaitos toteaa, että valtion etuosto-oikeuden käyttämisen määräaika on MML:n hyväksyttävissä. MML huomauttaa, että lainhuudatusasioiden käsittelyaikojen piteneminen on kuitenkin huomioitava muissa viranomaisissa.

Oikeusministeriö katsoo, että ehdotetun muutoksen myötä kunnan ja valtion etuosto-oikeuden käyttämälle varatut ajat eivät pääty samalla hetkellä. OM toteaa, että kunnan on tehtävä asiaa koskeva päätös kolmen kuukauden määräajan kuluessa, vaikka tiedossa ei ole aikooko valtio käyttää sille kuuluvaa etuosto-oikeutta. Tällöin kunnan etuosto-oikeuden käyttäminen jäisi riippumaan valtion päätöksen sisällöstä.

Ehdotetun 4 momentin osalta OM toteaa, että säännös on hallintolain 31 § huomioon ottaen tarpeeton.

13 § Tiedonsaantioikeus

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että puolustusministeriöllä, sisäministeriöllä ja valtiovarainministeriöllä olisi oikeus etuosto-oikeuden ja sen käytön tarpeellisuuden ja rajoitusten selvittämiseksi sekä muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi saada maksutta välttämättömät tiedot salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä Maanmittauslaitokselta, Maahanmuuttovirastolta, Patentti- ja rekisterihallitukselta, keskusrikospoliisilta, Huoltovarmuuskeskuselta, Rajavartiolaitokselta, Puolustusvoimilta ja Verohallinnolta sekä lisäksi kunnalta tiedot kiinteistöä koskevista kaavoista ja maankäytön muista suunnitelmista.

Oikeusministeriö kannattaa ehdotusta. OM toteaa, että tiedonsaantioikeudet on rajattu välttämättömiin tietoihin ja säännös jättäisi tietoa luovuttavan tahon arvioitavaksi, mistä kaikista rekistereistä tietoa kerättäisiin ja missä muodossa se luovutettaisiin lausunnon pyytäjälle.

Patentti- ja rekisterihallitus viittaa lupalain ehdotetun 8 §:n sisällöstä edellä lausumaansa.

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

Poliisihallituksen lausunnon osalta ks. edellä lupalain 8 §:stä lausuttu.

Pääesikunnan lausunnon osalta ks. edellä lupalain 8 §:stä lausuttu.

Keskusrikospoliisi katsoo olevan perusteltua, että ministeriöt voivat pyytää lausuntoja ja sitä kautta tietoa Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen lisäksi myös uusilta, lakiehdotuksessa mainituilta viranomaisilta. KRP yhtyy työryhmän käsitykseen siitä, että kaikkia tarvittavia tietoja etuosto-oikeuden käytön harkintaan ei olisi, mikäli puolustusministeriöllä, sisäministeriöllä ja valtiovarainministeriöllä ei olisi täsmennettyjä tiedonsaantioikeuksia.

Kuten edellä lupalain 8 §:n yhteydessä, KRP pyytää huomioimaan sen ministeriölle luovuttamien tietojen osalta, että hallituksen esitykseen tulisi lisätä maininta siitä, että KRP:n ministeriöille toimittamien tietojen asianosaisjulkisuutta rajataan julkisuuslain 11 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Sisäministeriön lausunnon osalta ks. edellä lupalain 8 §:stä lausuttu.

14 § Muutoksenhaku

Pykälässä säädettäisiin, että muutoksenhausta valtiovarainministeriön 5 §:n nojalla antamaan päätökseen säädetään laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa.

Oikeusministeriö toteaa, ettei muutoksenhakusäännöksessä tulisi yksilöidä, mihin lain nojalla tehtyihin päätöksiin saa hakea muutosta, koska lähtökohtaisesti muutosta saa hakea kaikkiin hallintopäätöksiin. OM katsoo, että ehdotetusta pykälän sanamuodosta tulisi poistaa ilmaisu "valtiovarainministeriön 5 §:n nojalla antamaan päätökseen".

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi etuostolain 1 §:n muuttamisesta

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin informatiivinen viittaus valtion etuostolakiin, jolla selvennettäisiin etuostolain ja kunnan etuosto-oikeuden suhdetta valtion etuosto-oikeuteen nähden. Momenttiin lisättäisiin, että valtion etuosto-oikeudesta säädetään laissa valtion etuoikeudesta eräillä alueilla.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää perusteltuna etuostolain 1 §:n selkeyttämistä siten, että valtion etuosto-oikeuden käyttö on ehdotuksen mukaisesti etusijainen suhteessa lakisääteiseen kunnan etuosto-oikeuteen.

Oikeusministeriö kannattaa lisäystä, koska laki valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla rajaa asiallisesti etuostolain mukaista käyttöalaa ilman että asia ilmenee etuostolaista.

Muut kommentit

Huoltovarmuuskeskus (HVK) toteaa, että voimassa olevassa eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain ("lupalaki") 6 §:n mukaan luovutuksensaajan on luovutettava kiinteistö vuoden kuluessa siitä, kun päätös luvan epäämisestä on saanut lainvoiman, jos lupaa kiinteistön hankintaan ei myönnetä. Huoltovarmuuskeskuksen näkemyksen mukaan vuosi on pitkä aika jatkaa mahdollisesti lupalailla suojattavien etujen kannalta vahingollista toimintaa. Tästä syystä Huoltovarmuuskeskus katsoo, että kiinteistön luovutuksen määräajan lyhentäminen esimerkiksi kuuteen kuukauteen olisi perusteltua.

Huoltovarmuuskeskus katsoo myös, että jo ehdotettujen muutosten lisäksi valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain ("valtion etuostolaki") 1 §:ään tulisi tehdä lisäys siten, että huoltovarmuus lisättäisiin yhdeksi etuosto-oikeuden kriteeriksi nyt lisättäväksi ehdotetun kansallisen turvallisuuden ohella.

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

Huoltovarmuuden lisääminen valtion etuostolain soveltamisalaan johtaisi soveltamisalojen yhtenäistymiseen valtion etuostolain, lupalain ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi (29.3.2019/468, "lunastuslaki") välillä, eikä Huoltovarmuuskeskus näe perustetta tämän kriteerin osalta erilaisille soveltamisaloille näissä laeissa. Huoltovarmuuden lisääminen soveltamisalaan laajentaisi soveltamisalaa myös käytännössä, sillä vaikka kiinteistön etuosto voi olla tarpeellista samanaikaisesti usean perusteen nojalla, voi esiintyä myös tilanteita, joissa etuosto olisi tarpeen ainoastaan huoltovarmuuden turvaamiseksi, ilman että sille olisi tarvetta esimerkiksi maanpuolustuksen tai rajaturvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi soveltamisalan muutos mahdollistaisi Huoltovarmuuskeskuksen mukaan muiden kuin EU:n ulkopuolisten ostajien tekemiin huoltovarmuuden turvaamisen kannalta merkittäviin kiinteistökauppoihin puuttumisen jo etukäsitesti kiinteistökauppavaiheessa eikä vasta jälkikäteisesti lunastuslain nojalla.

Keskusrikospoliisi katsoo, että lainvalmistelun jatkaminen lisääjällä mahdollistaisi kattavamman ja yksityiskohtaisemman esityksen. Kokonaisuutena arvostellen KRP kuitenkin pitää työryhmän mietintöä ja sen liitteenä olevaa luonnosta hallituksen esitykseksi onnistuneina asetettuihin tavoitteisiin nähden.

KRP korostaa, että hallituksen esitykseen tulee lisätä KRP:n lausunnossa mainituilla perusteilla maininta siitä, että KRP:n puolustusministeriölle (lupalain yhteydessä) ja puolustus-, sisä- ja valtiovarainministeriölle (valtion etuostolain yhteydessä) toimittamien tietojen asianosaisjulkisuutta tulee rajata julkisuuslain 11 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että viranomaisten tiedonsaantioikeuden laajentamista useisiin eri viranomaisiin voidaan pitää tarpeellisena lain tarkoituksen toteutumisen ja lain soveltamisen kannalta. LVM myös katsoo, että tiedonsaantioikeuksien täsmentäminen lain tasolla on perusteltua nykyisin voimassa olevan tietosuojalainsäädännön näkökulmasta sekä päätösten oikeusvarmuuden lisäämiseksi.

Maanmittauslaitos toteaa, että esityksen tavoitteet sekä kansallisen turvallisuuden sisällyttäminen lakien soveltamisalaan lakiehdotuksen mukaisesti ovat perusteltuja.

Metsähallitus toteaa yleisesti pitävänsä ehdotettuja lainmuutoksia perusteltuina sekä selkeyttävinä.

Poliisihallituksen osalta ks. sisäministeriön kommentit edempänä.

Pääesikunta pitää esitettyjä muutoksia yleisesti kannatettavina ja katsoo niiden selkeyttävän oikeustilaa. Pääesikunta huomauttaa kuitenkin, että HE-luonnoksessa ei ole käsitelty jo toteutuneita kiinteistökauppoja Puolustusvoimien kohteiden lähellä. Jos tällainen kohde on myyty EU:n ulkopuoliselle henkilölle ennen lupalain voimaantuloa, Pääesikunta esittää harkittavaksi, tulisiko laissa olla mekanismi, jolla tällaisiin kauppoihin voitaisiin takautuvasti puuttua. Sama koskee pitkäaikaisia vuokrasuhteita, joihin nykyinen tai ehdotettu sääntely ei ota kantaa. Pääesikunta esittää mainittujen lisäysten käsittelyä ja pyytää tulla saada kuulluksi asiassa.

Rajavartiolaitos (RVL) toteaa, että se on osallistunut työryhmän työskentelyyn eikä sillä ole huomauttamista mietintöön eikä HE-luonnokseen. RVL:n mukaan esitetyillä muutoksilla parannettaisiin lupalain alaisten kiinteistöhankintojen valvontaa sekä mahdollisuutta käyttää valtion etuosto-oikeutta Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tärkeiden kohteiden läheisyydessä tapahtuvissa kiinteistökaupoissa valtion turvallisuuden varmistamiseksi.

Senaatti-konserni pitää ehdotettuja muutoksia kannatettavina ja perusteltuina. Senaatti-konserni toteaa lisäksi, että kiinteistöväihdännän ja kiinteistömarkkinan toimivuuden kannalta on tärkeää pysyttää kiinteistön omistajan (myyjän) mahdollisuus hakemuksesta saada ennakkotieto siitä, aikooko valtio käyttää etuosto-oikeuttaan vai ei. Tällä on erityisesti merkitystä valtion kiinteistövarallisuutta hallinnoiville tahoille kiinteää omaisuutta kehitettäessä tai myydessä.

29.8.2022

VN/11019/2022-PLM-39

Hallintopoliittinen osasto/Henri Tuure

Sisäministeriö toteaa, että lakiehdotukset ovat tavoitteiltaan kannatettavia ja ehdotetut ratkaisut vähintäänkin oikeasuuntaisia. SM katsoo, että lakien toimeenpanossa on tosiasiallisesti kyse kansallisen turvallisuuden suojaamisesta. Tätä yleistä toimivaltaa ei SM:n mukaan ole nimenomaisesti säädetty puolustus-, valtiovarain- tai sisäministeriölle, kun taas poliisille on säädetty kansallisen turvallisuuden suojaaminen nimenomaisesti tehtäväksi. SM:n mukaan kyse vaikuttaa olevan siitä, että perinteisesti turvallisuusviranomaisille kuuluvia operatiivisia tehtäviä siirretään ministeriöille ilman läpinäkyvää poliittista ja oikeudellista arviota ministeriön nykyisestä perustehtävästä. SM pitää ongelmallisena HE-luonnoksessa ja siinä viitatuissa laeissa käytettyä sääntelytekniikkaa, jossa ministeriön/viranomaisen toimivaltaa laajennetaan pelkästään erityislain menettelysäännöksin ja esitöiden lausumin. SM:n mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältämät viranomaistehtävät ja niihin liittyvä viranomaisen toimivalta tulisi ilmetä myös puheena olevien tehtävien osalta selkeästi esimerkiksi yleislain nimenomaisesta säännöksestä.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) pitää esitystä kannatettavana. STM näkee erityisen hyvänä Huoltovarmuuskeskuksen mahdollisuuden antaa lausuntoja kohteisiin liittyen.

Suomen Kuntaliitto ry toteaa yleisesti pitävänsä ehdotettuja muutoksia perusteltuina ja menettelyjä selkeyttävinä. Ehdotetut muutokset vahvistavat maanhankintaan liittyviä turvallisuusnäkökohtia myös paikallishallinnon näkökulmasta eivätkä ole ristiriidassa tai rajaa olemassa olevia oikeuksia.

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) toteaa olleensa mukana työryhmässä ja että sen näkemykset on otettu valmistelussa huomioon. TEM:llä ei ole huomautettavaa muutosehdotuksiin.

Valtioneuvoston kanslia (VNK) toteaa, että HE-luonnoksen perusteluissa viitataan esimerkkinä kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvista uhkista vain terrorismi ja järjestäytynyt rikollisuus. VNK:n mukaan perusteluissa tulisi todeta, että kansallinen turvallisuus voi vaarantua monella tavalla, eikä kaikkia näitä tilanteita voida etukäteen hahmottaa. Yksi lisättävä esimerkki olisi VNK:n mukaan ylimmän valtionjohdon toimintaedellytysten turvaaminen, mihin liittyisi välittömästi ministeriökiinteistön tai valtionjohdon väistö- tai suojatilojen läheisyydestä kiinteistön ja/tai maa-alueen hankkiminen.

Valtiovarainministeriö (VM) toteaa, että se pitää kaikkia ehdotettuja muutoksia kannatettavina. VM:n mukaan etuosto-oikeuden alueellisen soveltamisalan määrittäminen nykyisestä 500-1000 metristä 1000 metriin yhtenäistää ja selkeyttää soveltamisalaa niin viranomaisille kuin kaupan osapuolille. VM toteaa, että erityisesti puolustusministeriön ja sisäministeriön hallinnonalojen vastuulla oleva kansallinen turvallisuus on olennaisesti muuttuneen kansainvälisen turvallisuustilanteen vuoksi koko valtionhallinnon yhteinen asia.

VM:n mukaan Huoltovarmuuskeskuksen intressien huomioonottaminen nyt esillä olevassa lainsäädännössä olisi tarpeen selvittää erillisessä lainsäädäntöhankkeessa.